

TELEGRAFUL ROMANU

Telegraful ese de două ori pre septemana: Duminică și Joi'a. — Prenumeratuna se face în Sabiu la expeditorul său, pre afara la c. r. poste cu banii gata prin scrisori francate, adresa către expeditor. Pretinul prenumerațiunie pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 9.

ANULU XXII.

Sabiu, în 31 Ianuarie (12 Februarie 1874.)

Nr. 2379/Sc. = 1873.

Câțra PP. Protopop și Administratori pesci, că Inspectori districtuali ai scărelor năstre confessionali din Transilvania.

Onoratoul inspectoratul de scăole din fundula regiu a împartasitul consistoriului nostru archidiecesanu circulariul sen dto 5 Decembrie 1873 Nr. 654 indreptat către dregatorile politice în privința execuției listelor de lenevire, — alaturand totu-odata și unu formulariu de conspectu despre tineres in evidență a banilor de pedepse, cu acea recercare, că și acestu consistoriu se faca dispozițiunile de lipsa, că liste de lenevire sa se transpuna in tota septamana a dregatoriei comunale, ieră banii de pedepse sa se însemnăde cu tota acuratetă într'un conspectu, care conspectu apoi sa se substea in tota lună acestui consistoriu.

Aflându-se cuprinsulu acestui circulariu alu inspectoratului reg. de scăole conformu cu circulariele consistoriali din 27 Martie 1869 Nr. 351 și 13 Septem. 1873 Nr. 1711/sc. — afara de conspectul pentru însemnarea banilor de pedepse se vedea consistoriul archidiecesanu indemnătu a ve inprospetă in memoriu Précinstielor văstre acum citatels ordinatiuni consistoriali, cu acelă adausu că dispozițiunile in acelea cuprinse sa cautele ale duse cu tota strictetă in deplinire.

Ieră incătu pentru liste de lenevire a copiilor de scăole, Précinstiele văstre primiti insarcinarea a indrumă pre preotimē tractuale, că liste acestea de lenevire in tota septamana sa se transpuna dregatoriei comunale, ieră banii de pedepse, — ce se voru scăde prin dregatoria comunala dela paroșii, cari nu-si tramtut copii la scăola, și se voru administră comitetelor năstre parochiali, — sa-i însemnăde cu tota acuratetă într'un conspectu dopa formulariul, ce sa alatura aci sub /, care conspectu apoi Précinstiele văstre lu veti asterne in tota lună consistoriului archidiecesanu, pentru de a se potă controla manipularea cu pedepsele iucasate prin dregatorile comunali și administrate comitetelor năstre parochiali.

Comitetele parochiali voru avea a administra banii acestiă conscientiosu, și ii voru intrebuintă spre cumpărarea de cărti pentru scolarii seraci, procurarea de instrumente de învelișamentu și alte utensili, avendu a dă séma despre manipularea și intrebuintarea loru in totu anulua înaintea sinodului parochialu; ieră Précinstiele Văstre, că inspectori districtuali de scăole veti îngriji sub propriu-ve responsabilitate, că ratioconiu despre manipularea și intrebuintarea acestoru bani sa se pôte cu tota acuratetă.

Sabiu, din siedintă consistoriului archidiecesanu, că senatul scolaru, tienuta in 19 Ianuarie 1874.

Procopiu Ivacicovicu m/p.
Archiepiscopu și Metropolitu.

Nr. 38/B. 1874.

Précinstiilor Parinti Protopop, și Administratori protopopesci, și Cinstita Preotime din Archidiocesa Ardéului!

Comitetulu administrativu alu fundatiunei gojduiane a notificatul acestui consistoriu: cum-ca a procuratul portretul fericitului Gojda in numeru 1200 de exemplare, conforma conclusului congresual din 10 Octobre 1870 Nr. 93 prin

care s'a ordinat, că sa se scoată portretul fericitului Emanuil Gojdu litografate pre harthă intr'ono numeru, care se ajunga pentru fia-care parochia din provinci'a metropolitana.

Totu-odata arête acel'a-si comitetu ca portretele se asta depuse la cas'a fundației gojduiane in Pest'a, și ca pretiul unui exemplariu pre harthia de chin'a este 1 fl. 50 xr., ieră pre harthia alba 1 fl. v. a., și ca colectorilor de 10 exemplare se da unu gratis.

Deci aducendu-se acel'a la cunoștința Précinstielor văstre, a preotimē năstre eparchiali și a sinodelor parochiali, primiti Précinstiele văstre insarcinarea a îngriji că conformu susu laudetului conclusu congresuale fia-care parochia sa procure căte una exemplariu din portretul fericitului Gojdu pre sem'a scălei sele, și anume din fia-care parochia sa se tramta pretiul unui exemplariu la Précinstiele văstre, și apoi pre lângă o consegnare banii sa se asterna aici, de unde se voru face cele de lipsa pentru procurarea portretelor.

Sabiu, din siedintă consistoriului archidiecesanu, tienuta in 10 Ian. 1874.

Procopiu Ivacicovicu m/p.
Archiepiscopu și Metropolitu.

Qui bene distinguit, bene docet.

(D-P.) Postau asprita biserică română din Banatu, Ungaria și Ardélu din partea bisericii serbesci dupa intemeierea scaunului metropolitanu alu Carloviciului său au fostu mai multu spriginita din partea acelei? a — fostu, și esperintia mai prospeta ni arăta, că este și astăzi intrebarea ce și o punu multi fara a se incercă sa o si deslege.

Istoria este in dreptulu seu nu mai a inregistră faptele de însemnatate ale singuraticilor ale mai multor' și ale intregului, ci ea pote să-si faca și reflexiunile sele despre moralitatea său nemoralitatea faptelor. Acestea reflesii morale, pre — cari le putem numi sentintia morale a istoriei — se potu face numai obiectivu, adeca trase din o cumpenire dréptă a faptelor intemplete; de aceea reu suntu judecătările aduse dintr'un prejudicio său preocupatiune subiectiva. De astfelio de preocupatiuni precum individi asemenea no suntu scutite nici popore intregi. Si precum astfelio de preocupatiuni no suntu bune la individi — intocm'a asiā, ba in mesura si mai mare suntu perniciose pentru unu popor intregu.

Istoria fără indoieă este o magistra a vietiei. Pentru acel'a inse, care alcum vede faptele intemplete, de cum s'a intemplat ele, nu pote fi o magistra buna, ci o magistra rea; și este unu adeveru empiricu, că mai bine sa nu inveti cine-va de felu, decătu se inveti reu. Dupa premirea acestoru adeveruri generale, viu a vorbi in concretu despre purtarea serbilor veniti in Austria pre la sfîntul secolului alu 17 și pre la inceputul secolului alu 18 — fatia de biserică ortodoxa româna din Ungaria, Banatu și Ardélu — pâna la restaurarea Metropoliei năstre de curendu și apoi pre bas'a datelor istorice a erau o drépte sentintia morale a istoriei asupra substratului pusu in fruntea acestui articolu: că postau români de sub Metropolia româna restaurata asuprili său spriginiti mai multu prin serbii emigrati in Ungaria?

Dupa vocea unor jurnale române ce s'a manifestat mai alesu cu ocazia despărțirii comunelor mestecate române și serbe din Banatu și Ungaria

s'aru parea intrebarea pusa aci rezolvata, și adeca intr'acolo, ca ierarhi a serbescă au fostu pentru români stricăcioșa, ba unu numera bisericescă pre serbii cu privire la trecutul pâna cându au avutu afaceri comone bisericescă — chiar intre inimicili nostri, alii ieră mai suntu cari condemnandu pre serbi a priori, au facuto din impregurarea, ca români din Ungaria și Banato se mai asta sub episopii serbi — unu motoru de proselitismu religiunariu indemnandu pre români a trece la unire, că sa scape de serbi.* De aceste din urma nu ne vomu ocupă, căci le cunoscem uisorul; dara incătu unii dintre ai nostri se pré grabescu cu sentintia morale istorica, fia dintr'un zela nationalu pré furbinte, fia din neconoscinta de locru — vomu pune in vedere unele date istorice, cari voru induce la alta sentintia in acesta privintia. Se scie adeca din datele istorice multe putiene, căte le avem, ca inoa din secolul alu 13 incependu s'au batutu resbelu de nimicire și sterpiere in contr'a bisericei române ortodoxe din Ungaria, Banau și Transilvania, carea avea mai multe episopii apartenatorie de Metropoliu Albei-Iulie, tenacitatea și constanția admirabile a românilor in religiunea stramosiescă, aduse cu sine, că sa susțina lupta acel'a pentru esistintia pâna la finea secolului alu 17. Numai in Cumani'a succumbă biserică năstra persecutiunilor nenumerate inca de tempuriu. Dupa mórtea episopului nostru Efremu urmata la an. 1695 scaunul episopiei năstre din Oradea-Mare nu se mai intregră, pentru că cu atâtua mai usioru sa se pote face venatorie asupra românilor ortodoxi. De alta parte se restaură episopatul atinu in Oradea-Mare, carele in urm'a loviturilor aduse din partea calvinismului disparuse pre unu tempu. Totu asiā in urm'a machinatiunilor a raportelor false și a apostasiei unor' pentru interesu s'au inițiatu la Oradea-Mare mai intâi unu Vicariatu pentru români uniti la a. 1694, și mai tardiun episopatul unitu. In acestu tempu de criza episopulu serbesc din Aradu au aperat in continuu pre români ortodoxi, că biserică loru sa nu se nimicescă, au înfruntat mai multe pâri false, au conluerat in comissioni micste de repește ori pentru aperarea românilor, dovedindu că ei nu voru a primi uniunea. In fine in urm'a pasifrei energice a episopului serbu din Aradu anume Sinesie Jivancicu, și in urm'a unei comissioni din 1754, la care luă parte și archimandritul Moise Putnicu că representante alu Metropoliei din Carloviciu, s'au constituitu și unu consistoriu pentru români ortodoxi din Biharia la Oradea-Mare in an. 1793, care era delegatul alu Episcopului din Aradu precum este pâna astăzi.

Despre Banatu vorbindu putieni s'au pututu acceptă in cele bisericescă, căci elu si in cele politice au suferit desastre mari gemendo mai indelungatul sub jugul turcesc și astăndu-se in stări exceptiunale.

In Transilvania se arunca sementia cea rea a unirei cu România. Metropoliu năstrea din Alb'a-Iul'a apune; creștinii nostri n'aveau nici o episopia proprie, pre lângă care sa-si fie mangajere in cele susfetesci. Starea acel'a trista n'au postu o faza trecătoră, ci au duratu unu secolu intregu. Cine au legatul ranele a duse bisericei năstre române in tempulu acesta. Intre altii, și de sigur nu se pote negă mai multu, ca toti au datu

* Vedi Istor. bis. de Bar. Siagun'a, not'a pre pag. 230.

tră celealte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl ieră pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, si tieri straine pre anu 12 1/2, anu 6 fl.

Inseratele se platește p'ntru întâiă ora cu 7 er. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 er. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 er. v. a.

biserică serbescă mân'a, că sa o radice dela pamentu, unde era aruncata acum?

Serbii, cari emigrasera din Serb'a espusi fiindu manie turcescă si cari fusera primiti pre la an. 1690 si altii mai tardiun la an. 1737 — prima succesiunea dela regentii austriaci mai multe privilegiu pentru naționea și biserică loru, li se intemeia metropoliu din Carloviciu cu mai multe episopii, precum cea din Timișoara, Segedinu, Bod'a, Sighetu, Versietiu, Aradu, pre unde se asediera ei. Cu ei impruna locuitorii si inca numerice mai mulți erau români. Istoria nu ne arata fapte după care ei se și intrebuintau poziunile loru privilegiata spre amaricea și mai mare a românilor; cu atâtua mai putin se poate dice ca ei aru si tributat chiaru pentru stingerea episopiei năstre din Oradea-Mare, de care amu amintit mai susu, ca s'au stinsu la an. 1695. Dio contra avem date istorice despre o purtare de domnă si creștină satia de biserică năstă româna; pentru ca români alergau la episopii serbesci și mai de aproape la celu din Aradu pentru indeplinirea trebuintelor susfetesci. Ierarhi a serbescă se interesa de sârbe creștinilor nostri și mai indepartati, căci ceteau, ca unu eremita serbescu anume Visarionu călătoresc provediutu cu cărti recomandatore dela Metropolitulu serbescu prin Transilvania spre a cercetă pre creștinii nostri — inso este alungatul din tiéra prin proseliticii de atunci. Se va obiecta pote de cine-va, ca tota acel'a bunavoiatia a serbilor către români au fostu egoistica adeca de a-si estinde suprematia ierarhica prește români. Cine pote strabate cătu de cătu in spiritul tempului acelui, cându ide'a naționalității era inca latenta si nici pre departe datatorie de tonu, acel'a nu va pute să firmă acel'a. Totusi acel'a materia se va ilustra mai positivu prin datele ce urmădă.

Despre Metropolitulu Carloviciului ceteau ca la a. 1755 intreveni la Majestate cu o suplica de a aperă pre români ortodoxi, a-i luă sub sensul seu si spre scopulu acesta se provoca in suplică sea la privilegiile metropoliei năstă din Alb'a-Iul'a date de G. Racovi si Acatu Barcsai etc.

Dionisie Novacovicu Episcopulu Budei in tempulu cătu au administrat episopii ortodoxa a Ardélului incependu dela 1761 — in continuu au lucratu că biserică năstă sa capete episopulu seu propriu. In acestu inteleisu au conluerat si ormatoriulu seu administratoru alu episopiei năstre ardeleni Sofronie Chrlöviciu. La starintia acestor'a si a Metropolitului din Carloviciu au recastigatu români la a. 1783 pre episopii sei proprii, mai intâi pre Gedeonu Nichitici si pre Gerasimu Novacovicu, cari de-si erau de naționalitate serbi, totusi ei si-au preceput chiamarea loru de Arhieci, căci sub impregurări grele „neavandu nici unde sa-si plece capul“ s'au interesat celu dințiu si pentru scăle mediotindu emisulu imperatescu din a. 1786, ieră celu de alu doilea au facutu posu in contielegere cu episopulu român unitu pentru cestigarea drepturilor politice pentru români, s'au intrepusu in a. 1790 la congressulu serbescu in Timișoara de-a-lu sprijini la regimul pentru ameliorarea si eliberarea bisericei române ortodoxe si facendu pasii la dict'a ardelenă din a. 1791 au si dobantit art. LX de lege, prin care bisericei ortodoxe din Ardélui i se si da exercitiul liber religionar.

Cine cunoscă din istoria starea privilegiata a serbilor si neputintia nă-

stra pre acelu tempo au puté va bater presupune, ca vrendu serbii a-si sustiené terarchia loro si in Ardélu n'aru fi potot face acésta bateru pre uno tempu ? Ei n'au facut'o.

Dupa acésta excursiune scurta istorica nu putem ajunge la alta conclusiune, decât, ca serbii austriaci n'au fostu pentru români ortodocii in genere asupriori si pagubitorii din contra spre binele si ejutorintii loro.

Cându sustinemus acestea a-si dori, că cetitoriu acestor'a sa nu se preocupe de reulu, ce au venit in privint'a limbii noastre din partea slavilor, preste totu, caci acele reale datédia mai de multu si adeca din evulu mediu dela serbii emancipati dimpreuna cu români de sub domnii' byzantina, cându adeca s'au introdusu limb'a slavéna in biseric'a nostra. Mai departe sa nu sia preoccupata nici de greutătile, ce le-au avutu români din partea serbilor la pasurile fucute pentru restaurarea vechei noastre metropoli, engetandu, ca atari greutăti ni s'au facutu chiar din partea unoru frati de ai uostri mai de aproape ; sa nu sia preoccupata nici de diferențele escate cu oca-siunea despartirei ierarchice a românilor de serbi, caci aci s'au tractat de alo meu si alu teu si sa seversiesce intr'unu tempu cându ide'a naționala este atât de acuta. Ci că sa-si faca o judecata dréptă din istoria in partea morală a lucrului acestui'a sa nu vite a-si imagină si o alternativa contraria, adeca, ce s'ar si alesu de români din Bihari'a, ba chiaru si din Ardélu, deca n'aru fi fostu scutiti si prin serbi. De siguru aru fi devenit mai usioru prada venârilor proselitistice.

Serbii austriaci n'au voit u ne ab-sorbî in cele bisericesci si naționale. Nici ca au pututu si vr'o temere in privint'a acésta ; cumca români n'au pntotu ajunge mai curendu la realisarea drepturilor loro bisericesci nu suntu de vina serbii — asi de patienu precum nu suntu ei de vina de exemplu, ca in cele politice stâmu noi astadi atât de reu. Au fostu de lipsa barbatii capaci de a realisá ide'a emancipării bisericei noastre, a fostu de lipsa tempulu oportunu ; de aceea, ca unu adeveratu proroct naționalu se es-prima nemuritoriul Metropolit Bar. de Siagun'a in not'a din opulu seu in pag. 230 in urmatorele :

„Ne-amu convinsu deplinu, ca români ortodocii din Banatu sciu prea bi-ne, ca si ei voru ave episcopi din nația loro, cându nația româna se va pute bucurá de libertatea si independint'a bisericiei sele precum se bucura si alte nații. Tempulu acest'a nu pote fi de parte, pentru ca atât serbii, cátu si români de biseric'a ortodoxa resariténă din Austri'a

dorescu constituarea bisericei loro, pre o basa mai sigura, de cum este cea de pâna acum. Tóte acestea se voru regulá in celu dintâi soboru, carele se va tie-né cu deputatii diu tóte eparchiele ortodoce, care suntu sub stăpanirea austriaca. Voi'a acésta a intregei biserici din Austria cându va fi din destula desvoltata, atunci tienerea [soboru] va fi sigura.“ Ca de conclusiune o parte práctica : Nu este prudentu, nu se pote rectificá istorice, nu se potrivesce cu armonia ce trebuie sa existe intre creștinii de aceiasi religiune, nici curtuasia nu ieră a numi cu epitete nepotrivite, precum numescu unii emanciparea de sub jugulu seculario — inimicii seculari etc. pre aceia dela cari — ne concediendu cine-va ca avemu vre-unu bine, dera nici vre-unu reu mai mare nu amu avuta.

Maj. Sea Imp. si Regale nostru a plecatu spre St. Petersburg.

Capitanulu tierei din Bucovin'a Hor-mosachi au muritu. (Vedi Tel. mai la vale.)

In cercurile deputatilor, serie „Pesti Napló“ că regimul a decisu in consiliul seu din 4 Febr. sa aduca spre desbatere in dieta numai proiecte de acelea, cari nu potu forma cestiu de partida.

„Pester Lloyd“ dice ca scirea acésta aru insemnă, ca ministeriul are de cugetu a se retrage cătu mai curendu. Dupa o im-partasirea fóiei „Huni'a“, rumorile despre de misionare a cabinetului Slavi suntu cu totulu ne intemeiate, ba ministeriul au asternutu in consiliul ministrilor din urma tóte proiectele de lege, căte doresce sa se desbatu in sessiunea de fatia a dietei.

Mai multe municipii din Ungaria s'au pronunciati contr'a arondârei celei noue a comitateotru.

„Pester Lloyd“ in numerulu de Marti descopere in articululu seu de fondu, ca intre proiectele cari le va asterne ministeriul dietei spre desbatere in tempulu celu mai de aprópe, va fi si o novela la legea electorale. Espunendu pre largu causele pentru ce nu pote ministeriul ve-ni de odata cu unu nou proiect de lege electorale si aducendu intre alte si motivulu ca unei legi electorale trebuie sa premergă nou'a arondare — constatăza ca cris'a ministeriale si parlamentaria nu e delaturata. Apelnlu la natuine atât'a e de possibile pentru ca e mai neevitabile si deca nu se va face de ministeriul presentu de celu ce va urmă, fia elu din singul ori-cărei partide va trebui sa faca Novél'a dera o afila ca e cu atât mai la tempu cu cătu nu va pulé si nimenea pre-ocupata ca ea este o creație pentru guvernul presentu.

vori face.“ Cu acestea se invoi dieés'a. Profetulu H e l e n u intelese con-vorbirea, vine cu grab'a la Hectoru si-i dice :

„Inteleptele fiu alu lui Priamu, as-cultă-vei acum sfatulu meu, care 'ti suntu unu frate iubitoriu ? Fa că toti cei-lalți, greci si trojani, se incete dela lupta, iéra tu provoca la duelu pre celu mai curiosu dintre Argivi. Garantezu ca nu ti se va intemplá nici o nenorocire.“

Hectoru se bucurá de vorbele ace-stea. Impedeca cetele trojane, si tie-nendu lancea in midilociu, pasiesce intre armate. La signalulu acest'a incetă lupt'a de amendouă părtili indata, pentru ca si Agamemnon comandă se incete luptacii sei. Dara Minerv'a si Apollo prefac-en-du-se in vulturii se postara pre sagulu lui Joe si se bucurau de barbatii vitezi, asiediatu atât de linisiti intr'o padure de lance. In midilociu poporeloru luptatoriu Hectoru incepù astfeliu :

„Trojaniloru si greciloru, ascultati ce-mi dictéza mie anim'a ! legatur'a, ce incheiasemu de curendu, a nimicito Joe insusi ; judece poporulu intregu, deca Troj'a trebuie se cada ori nu ? Dara in armat'a nostra suntu barbatii cei mai vitezi, cine culéza sa se lupte cu Hectoru, pasiesca inainte si mi se presenteze. De voi cadé in lupta, invingatoriul 'mi pote duce armele la năile poporului seu,

Fóia oficiala publica unu conspectu alu curtilu central de computuri in ministeriul de finançă despre veniturile si erogatele caselor statului in quartalulu dela 1 Oct. pâna la finea Decembre 1873. In quartalulu acest'a veniturile ajungu la cifra de 43'530,575 fl. 92 xr. Asemănandu sum'a acésta cu cea a veniturilor din anulu 1872 a acestui'-si quartalul se vede ca veniturile suntu mai mici cu 1,522,421 fl. 91 1/2 xr, cându sum'a tuturor veniturilor a fostu 44,552,997 fl. 83 1/2 xr. In celelalte 3 quartale precedente ale anului 1873 au fostu veniturile factice :

I-lea 23,352,511 fl. 43 1/2 xr. in II-lea 28122854 fl. 84 xr. in III-lea 31,802,350 fl. 31 1/2 xr; tóte veniturile in anulu 1873 au fostu asiá dara 126,828,292 fl. 51 xr, fiindu si veniturile pre anulu 1873 preliminate cu 148,044,179 fl. in asemânare cu veniturile factice resultéa una scadiamentu in venituri de 21,215,886 fl. 49 xr.

— Erogatele in quartalul din urma 1873 au fostu 49,847,222 fl. 79 xr. asiá dara cu 448,262 fl. 4 xr. s'a spesatu mai multu de cătu era preliminatu si cu 11,612,383 fl. 1 xr. s'a spesatu mai multu că in quartalulu din urma din 1872. Tóte erogatele pentru anulu 1873 au fostu preliminate cu 17,759,843 fl. faptice insa s'au urcatu la 188,817,197 fl.

Deputatii din Croati'a au intrebatu in dilele acestea pre ministrul de comunicatiune pre contele Zichy, ce insemnatate are emisulu ministerial, in urm'a căru toti func-tionarii drumurilor de feru suntu avisati a invetiá limb'a magiara pâna la finea anului 1874, caci la din contra voru fi demisionati, — si ca emisulu acest'a se va pune cu tota rigórea in lucrare si in Croati'a. Responsulu ministrului a multiamitul pre deplinu pre deputati. Insa in foile din Pest'a si in cele din Agramu, erau versiuni divergente despre audientia de mai susu. Dupa sciri oficiale domnulu ministru au disu ca unitatea si securanti'a servitului pretinde indispensabilu, că toti functionarii drumurilor de feru se fia iniati in cunoscintia acurata a terminilor thechnici si a semnelor de serviciu in limb'a maghiara, pentru aceea in se, caci cine-va este croat, nu va fi departat din serviciu nici odata, ministrul insa iera-si nu pote renunciá de dreptulu de a stramutá pre functionari dupa bun'a sea aflare.

Din Belgradu capeta „Reform“ din Pestr'a scirea, ca regimul serbescu a datu in judecata pre redactorulu Ioan Stoicoviciu si pre colaboratorulu primariu Svetozaru Marcovici dela fóia ce apare in Craguevacz sub numele Iasnost. Tribunalulu a decisu ca redactorulu deocamdata sa nu se arresteze, pentru că sa-si pote elaborá apararea. Marcoviciu insa este inchis. Din acestea se vede ca presedinte Marinoviciu, nu este in stare a sustinea promisiunea data, de a nu pune pedeci presei. Totu de odata aflat „Reform“ ca regimul din Belgradu a confiscat unu numeru din „Zastava“, din cauza ca in acela-si este amenintiatu principale, pentru ca a demisionat pre unu capitano de artillerie Sav'a Gruieci.

iéra corpulu sa mi lu tramita la Troja. Dece in se Apollo 'mi concede gloria mie, atunci armatur'a invinsului voiu acatlá-o in Troj'a la tempeulu lui Phebus Apollo.“

Grecii tacura, pentru ca era periculoso a incepe lupt'a, iéra a o respinge era dejositoriu. Atunci se scóla Menelau si mustra pre ai sei, cam in modulu urmatoriu :

Vai mie, voi nu sunteti barbati ci femei. Nu este nici unolu intre voi, care sa stee fatia cu Hectoru ? O ! schimbati-ve in pulbere, poltroniloru ! dara eu me voi incinge de lupta.“

Astfelui vorbi densulu si-si cauta armatur'a ; grecii in se lu retinu, frates'lu apuca de mâna si-lu agraisesce : „pa-diesce-te, frate, nu te lupta cu acelu barbatu tare, care au culcatu dejá mai multi greci viteji la pamentu.“

Nestoru, betrannulu inteleptu inca, vorbi cătra poporu : „Eu se fiu asiá tenero, că voi, cari esitati, insumi a-si apucé armele“; in urm'a acestor'a pasira inainte eroii cei mai viteji : Ulysse, Deomed, amendoi Ajaci si Idomeneu ; toti se imbiora la lupta temuta. „Sórtea va decide“ — incepù ierasi betrannulu Nestoru — „si ori pre care va cadea, ace-l'a se va lupta incatú va face onore greciloru.“

Acum 'si insémna fia-care sórtea, si pre rendu si-o arunca in coifulu lui

R a p o r t u
in cauza impacaciunie incheiate cu co-manele districtului Naseudu.

(Urmare si fine.)

Déca in se pre lângă tóte acestea acestu contractu e folositoriu cu privire la districtul Naseudu, comunitates districtului Naseudu pote sa pretinda acestu folosu, pentru ca nu se poate nega, ca dela infinitarea institutui confiniolui militari inca nici unu tienutu n'a suferit atâtea vatemări de dreptu, că chiaru districtul Naseudu. Cetatea Rodn'a situa-ta pre confinea nordu-ostica a Transilvaniei si valea ei dimpreuna in 28 co-mune ale ei, tienendu-se de districtul Bistritie, a formatu o parte intregitoria a fundului regiu si că atare s'a bacuratu de tóte acele drepturi si libertăti, de cari s'au bucurato cetatenii cetăției Bistritie, precum se poate acésta vedé din privilegiu regelui Mathia din anulu 1475.

Dara se vede mai cu séma din sen-tint'a adausa in 15 Februarie 1860 de comand'a suprema reg. a Transilvaniei, că cea mai inalta instantia, in carea locuitorii din valea Rodnei contra'bistri-tieniloru, cari au ceruto dreptula de su-perioritate si posessiune, se dechiarau de cetatenii liberi si egali cu pretendentii din fundoul regiu.

Ca tóte ca sub comand'a militaria li s'au luat veniturile regali si a mori-lor, totusi d'n acestea si din vinderea lemneler din padurile proprii s'au facut unu fondu de o natura cumulativa a districtului confiniar, care dupa cum areta insisi in petitionea loru se urca la 1,508,288 fl. 29 xr.

Afara de acésta pre teritoriul valei Rodnei s'au formatu 7 comune nòne, si acestea s'au proveditu cu competen-ție in intru si afara pre computulu po-ssessoriloru de mai nainte.

Comunele de pre valea Borgoului au fostu inainte de infinitarea confiniului asemenea urbariali si pentru rescumpera-re acestor'a statulu au solvitu familie Bethlen 350,000 fl., cu referintia la aceste comune despartirea proprietătiei domniloru pamenteni aru si avuto locu in intlesulu decisiunilor prea inalte.

Nu era cu potintia in se a nu considera si aceea, ca comisiunea regula-toria de posesiune a desemnatu din ho-tarele comunelor de pre valea borgou-lui unu spatiu de pesciune si padure in estindere de 58,553 jug. de proprietatea domniloru pamentesci insarcinata cu ser-vitute, precandu dupa conserierea inde-plinita in anulu 1873 intregu teritoriul face numai 42,700 jug. si pre tempulu cătu a sustatuo confiniul militariu s'a colonisatu si o comuna noua, carea inca au treboit u se proveda cu competen-țile

Agamemnon, poporul se roga, Nestoru scutura coifulu si eata sare afara sórtea telamonianului Ajace. Veselu 'si arunca sórtea inaintea piciorelor si es-chiama :

„Amiciloru, intr'adeveru ea este a mea, si me bucura din anima, caci spe-rezu a invinge pre Hectoru.“

Corpulu giganticu a lui Ajace in mo-mentu a fostu incinsu cu arme sclipiciose, si cându pasi inainte ousetatoriu, semenă chiaru dieoului de bataia celui infricosiati. Trojanii tremurau si puternicul Hectoru devení seriosu. Ajace se apropia de den-sulu portandu inainte unu scutu de metalu cu siepte pături. Cându se asta a-própe bine de Hectoru, grai in tonu ame-nintiatoriu :

„Hector ! acum vel recunosc tu, ca mai suntu eroi intre danai, chiaru si atunci, cându lipsesc de pre cämpulu de lupta, Achille, celu asemenea dieiloru. Ei bine, incepe dara lupta săngerósa.“

Lui i respuse Hectoru :

„Maretiile fia a lui Telamonu, nu me cercă că pre unu baiatu debilu séu că pre o femeie, ce nu se lupta. Me pricepu eu destulu de bine la luptele bar-batiloru ; scutul de tauru lu voiu sucu in drépt'a si stâng'a, jocula infricosatolui dieu de bataia lu sciu jucă si intre glôte sciu indreptă celi. Intlege-me, nu-ti

E O I S I O R A .

Resbelulu trojanu,

(Pre la anulu 1200 n. de Christosu)

dupa Grube.

5. Duelu intre Hectoru si Ajace.

Odiniora vediù dieés'a Minerv'a din inaltulu Olympu pre cei doi frati Hectoru si Parisu grabindu-se spre lupta, atunci sbură navalindu in josu spre cetatea Troj'a. Pre sagulu lui Joe o iutempina Apollo, care venea de pre versulu fortaretiei, de unde conducea lupt'a trojana. Acest'a agraisesce pre soru-sa astfeliu :

„Ce zelu te-a sprinsu asiá tare, Minerva ! neindurata, inca totu gandesci la caderea Troiei ? Mi promisese'si ca pentru astadi va incetá lupt'a decidetória ! Lasa sa se continue de alta data lupt'a campestra, pentru ca tu si jun'a severa nu ve linisiti, pâna nu cade Troj'a ma-relia !“

Minerv'a i respusne :

„Departate nimeritoriale ! sia precom dici tu. Dara cum gandesci ca vei puté potoli lupt'a barbatiloru ?“

„Vreau — adause Apollo, — se mai marim cu uragiul puternicului Hectoru, că sa provoce pre unul din greci la lupta olaritoria ; vomu vedé apoi, ce

interne si externe din teritoriul alodialu: pana ce de alta parte dupa cart'a lui Lutes desemnata spre a avea o directiva unii din muntii dejudecati erariului se tienu de teritorie revindicate si 'si trebuiau asi si dura lasati comunelora in intelelesu prea inaltelor resolutiuni.

Tote aceste impregiurari pusera la indoiala acea supozitie, ca conclusionile comisiunii aru si corespunsu normativeloru din prea innalt'a resolutiune.

Acesta impregiurare, chiar deca resintele produse prin schimbarea guvernului centralu n'aru si impedecato executiunea, aru si provocatu greutati si aru si data ansa la o pregugetare serioasa.

Dara o deosebita atentie a presus si acea propria impregiurare, carea a obvenit exceptionalmente in partile transilvanene, ca precum se vede din indigitarile date generalului B. Zivkovits care su concredintu cu insintirea confinului militario, dura mai eu sema din decretul regescu alu Mariei Teresia dlo 12 decembre 1796, care tracteaza despre insintirea confinului militario: confinul militario s'a formatu aproape esclusiv numai din omeni nobili si liberi, in parte din acei'a, cari au avutu posessiunea loro de pamentu propria, si cindu cine va in interesulu servitului s'a stramutat in alta comuna aternatoria de olalta, s'a asiguratu despre aceea, ca i se va da posessiunea de pamentu catu se reoere; nu numai pentru sine, dura si pentru copiii sei si pentru agronomia de proprietate vecinica, in urm'a ca'rei asigurari locitorii din satele confinului militario in mare parte s'a stramutat, si natiunea sasesca a luatu asuprasi asiedaria iobagiloru emigrati din motivul de a se elibera de domnirea Fagarasului, nu se poate nega, ca acesta impregiurare a pusu la intrebare dreptula si ecuitabilitatea sustinerii nechimbante a starei urbari li de mai nante si restabilirea acesteia, carea intre impregiurare de fatia cu privire la comonele rescomperate numai prin fortia se poate executata din pin partea erariului.

Chiar pentru acesta in acestu contractu nu poate fi vorba despre vinderea posessiunei pentru ca atatul cestiuoa regularei de posessiune catu si afacerea de impacaciune incheiata fatia cu certa pentru dreptu se tiene de resortul administratiei comune. Si guvernul amersato chiemarei si problemei sele, neamanavere s'a intardiatu a incheia cu aprobara principelui acesta impacaciune, carea restaura liniscea conturbata a unui district — a satisfacut pretensiunilor de ecuitabilitate; pre langa acestea a asiguratu erariului avantajie insemnate

oruncu lancea cu inselacione secreta, eroue vitezu, nu! ci publice".

Dicendo acesta aipta puternicu lancea care intra in scotoul lui Ajace, petru prin siiese paturi si se opresce numai intr'a sieptea. Dupa aceea sabora prin aeru lancea Telamonianului; acesta sfarma scotoul lui Hectoru co totulu, i laia han'a dedesuptu si aru si intratu in corpua pre la capulu peptului, deca nu cum-va Hectoru s'ar si sciutu feri de dens'a. Amendoi si scotu acum lancile din scuturi, si se rapedu unulu asupr'a altui'a ca nisco siere selbatice. Hector lovindu cu lancea ochi dreptu in midolelu scutului, dura verfulu acestei se incovoia in pelea cea tare si nu petrunse metalulu. Dara Ajace strapunse scutul inimicului cu lancea, i atinse chiaru si grumazit, de-i esti si sange negru. Intreaga Hectoru se retrase putien in indreptu, apuca cu nervos'a-i drepta o petra si aronca cu dens'a asupr'a scutul dusmanului asi de puternicu, inelut matulito a zinganito. Dara Ajace radica dela pamentu o petra cu multa mai mare si o aieta spre Hectoru incatuit i sparse scutul si-i valent si genunchele. Hectoru cadiu la pamentu pre spate, dura scutul nu l'asatu din mana, si Apollo, carele nevidibilu i sta d'alaturea, la sculata dela pamentu. Amendoi voian acum ca se arunce cu spad'a unulu spre altulu, sa in fine sa termine lupta, in momen-

pentru erogationile cele mari si fara folosu de mai naiate.

Dato in Bud'a-Pest'a la 1 Decembrie 1873.

Carolu Kerkapoly m. p.

Dr. Teodoru Pauler m. p.

Contele Iuliu Szapary m/p.

Cestiunea la ordinea dilei in lumea politica, de care se occupa cele mai importante organe de publicitate din Europa, este lupta electorală din Englter'a pentru alegerea noului parlamentu dissolvatu, lupta ce sa urmedia cu mare actitudo intre cele doua mari partide Tory si Wigh, cari guverna pre rendu ti'er'a cea mai constitutiunsa din lume. Aru si o adeverata scola pentru toti omenii de statu, din ori ce alte tieri, cu atatul mai multu pentru cei dela noi, candu aru urmarf cu atentie aceasta lupta, caci multe si mari invetiaminte potu luat, cum trebuie se practice regimile constitutionale.

In adevero, caca demnitate, si catu respectu vede cineva in combaterile ce si facu aceste doua partide in fatu'a alegatorilor! Cu caca leilitate si espuna ideile si actele loru si catu de oneste suntu medilocelo prin oari cauta sa-si atraga opinionea in favorele! Cea mai deplina libertate in cogetare, cea mai nemarginita libertate in actiune. Si guvernu si opositiune, pre aceasi tribuna vorbescu, cu aceleasi arme se lupta. Unu diuariu conservatoriu dice cutare lucru despre liberali; unu altulu liberale desdice acestu lucru si auditoriul judeca si se manifesta pentru partea in care crede ca este dreptatea.

In meetingurile engleze nu se vedu nici batasi nici aginti politienesci si primul ministru este adese combatutu de celu din urma urieru, dupa cum permite educatiunea acestui'a, fara ca ministrul sa se supere. Numele reginei insasi este adusu in desbatere si de multe ori malestarea regale lovita, fara ca guvernul se incapa pursuvariseli in contr'a oratorelui. Caca odata se aude din partea vre-unui estravagantu, — caci nici unu poporu nu este mai estravagantu ca englesulu, pre catu este si de seriosu, — intreruptiuni cari provoca risulu: se siusinesce, se imboldiesce, si din acesta causa de multe ori se gasesco cate unulu care este atinsu prea tare de cotulu vecinului, se ce de insultatu si atunci se da nascere la cerere de indestulare, la boxare. Lucrul inse se petrece mai multe pre tacute, dupa cum este si firescul englesu, si pacea se restabilesc pre data priu intervenirea unui vecinu. Forte arare

tulu acesta navalescu heroldii amendurorul poporeloru si intindu betiele intre densii.

"Deja v'ati loptatu destulu", strigă Ideu, heroldulu trojanu, "vedemu ca suntem vitezi amendoi si asemenea iubiti de Joe."

Hectoru insusi vorbi catra eroului Ajace:

"Unu dieu ti-a datu tie, Ajace, corpulu celu puternicu, tari'a si desteritatea cu lancea, de aceea se incetamu pentru astazi dela lupta decisiva; de alta data ne vomu lupta pana atunci, pana candu dieii voru pregati pentru unu poporu victoria, pentru cel'a-laltu perirea."

Ajace devine acum amicabilu si intinde contrariului manu'a. Si Hectoru grai mai departe:

"Ei! dura sa ne damu unulu altui'a cate unu daru insemnato, ca odiniora sa se vorbesca intre greci si trojani: "vedeti acei'a s'au loptatu lupta discordiei, dura s'au despartit in amicitia."

Cu acestea Hectoru si desface spada cu manunchiulu si cu tocoul de argintu si cu portdepeinu (?) pomposu, si o dede lui Ajace, care-i dete in schimb cincigatorea de purpura prelucrata cu multa framsetia. Astfelu se departira bravii eroi.

Petra - Petrescu.

ori se intempla ca o cera electorală seu de alta asemenea natura, inceputa intr'un meeting, sa se transforme pre strade in desordine publica. Daru si in acestu casu, turburarea incetedia pre data, caci e destolu sa se prezinte unu serginte, imbracatu civilu, care sa rostescu unu cuventu aretando baghet'a cu insignele suveranitatii natiunale, pentru ca fia-care ceteau sa-si caute pre data poteca catra casa.

Si de unde provine acestu mare respectu catra legi si autoritate! Provine dela modulu cum reprezentantele autoritatii si legei si esprima puterea autoritatii si legei; provine dela educatiunea ce a sciutu se face guvernantei guvernantiloru despre ce va se dicta lege si autoritate.

Spatiulu nu ne permite se intretinemu pre cetitori cu tote desbaterile din meetingurile electorale ce se facu acum in Englter'a, ca osea ce sustinemu sa si demonstram. Vomu cautu, cu tote acesea, sa reproducem in numerile viitorie catreva renduri din manifesturile capiloru ambelor partide Tory si Wigh, Gladstone si Disraeli, cari potu servi de studii constitutionale pentru ti'er'a nostra. Pentru adi, ne marginim a spune ca lupta intre acestei atleti politici este mare, si pana adi nu se scie alu cui va fi triumfulu, mai cu sema ca intre aceste doua vecchi partite se radica acum o a treia si forte puternica, partit'a locatorilor asociati, care pana adi nu s'a ocupat decatul de a ei organisare, iera acum voiesce sa-si puna in aplicare ideile.

"Romanulu."

Conferintie inveniatoresci din Branu.

(urmare.)

Lecțiunea II.

Inv. Eu ve voi spune cum 'mi place mie sa ve portati, acelu scolariu care se va portat tocmai asi 'mi face o bucuria mare; care dintre voi se va sili sa-mi faca mie bucuria?... O! O! apoi deca voi taceti, nici eu nu ve spunu cum 'mi place .... acum vedu ca vreti dura sa ve spunu. Iubitii mei! sa sciti ca nici odata sa nu acceptati ca sa spuna altii de voi ceea ce a-ti vorbitu si ce a-ti facutu ca atunci nu-mi place ca totu-deun'a, candu ye intrebui pre voi care ce scie sa spuna totu, atunci fia-care sa se scole si sa spuna elu singuru de sine acea ce scie ca au vorbitu s'a facutu, atunci apoi 'mi place de acelu scolariu; ce amu vorbitu eu acum P? spune si tu D! ce v'amu explicatu N? despre ce e vorba O? cum 'mi mai place mie sa se porde scolarii B? si inca cum E? dura inca E? care scolaru 'mi face mie bucuria R? spune si tu V! si tu O! i etc. acum e bine! vedu ca sciti, tieneti minte, ca apoi alta-data iera ve mai spunu altu ce-va cum 'mi mai place mie inca se fia scolarii.

Inv. Asiada dura fiti atenti! care scolariu au venit u astazi mai de diminetia la scola, sa se scole! iera care au venit mai tardi si se sieda! Acum sa se scole cei ce au venit tardi, si sa siada cei ce au venit de diminetia! e bine! ve vedu acu ve cunoscu — ve sciu etc. ... mi se pare insc ca unii s'a aratatu intre cei ce au venit de diminetia, dura ei nu suntu de acei'a, ci de cei ce au venit tardi, unii ca acei'a vreau sa me insiele, ei vreau sa se ascunda — prefacia etc. dura eu ii cunoscu totusi... cari suntu acei'a? etc. etc. diminetia voiu ved ca 'mi va face bucuria si placere eu venieea la scola de diminetia tare! pre ce vreme vei veni tu N? dura tu P? si tu B? si inca si tu E? bine! voi 'mi veti face bucuria mare. Tu G. nu vei poti veni de diminetia tare la scola pentru ca esti micu! — tu inca nu vei poti... X Z — pentru ca siedi departe etc. ori ce dictei voi poteaveti...?...

Scol. Ba potemu, ca venimus N B C E L M etc. etc.

Inv. Bine acest'a 'mi place! voi totu-deun'a candu veniti la scola sa ve chemati unii pre altii; — iera candu mergeți acasa sa ve acceptati unii pre

alii, pentru ca totu-deun'a sa veniti si sa mergeți cu totii — cu gramad'a frumosu etc. etc.

Scol. N Eu amu vedintu pre X ca si eri si astazi au venit tardi la scola.

Inv. Apoi acum nu face nimic'a bunulu meu! ca X pana acum n'au mai fostu la scola, elu n'au sciutu — elu va asocata de acum inainte totu-deun'a — elu este unu copilu bunu — se porta bine — etc. etc. dura a-ti auditu voi ce au disu X ca de acum inainte totu-deun'a va veni tare de diminetia la scola? auditati? etc. — — dura tu N nu scii — ti-ai uitat, — ce v'amu fostu spusu eu mai inainte numai acum? .... pre ce (vreme) — tempu si venit u eri si astazi la scola X?

Scol. X — eu si eri si astazi amu venit la scola tardi!

Inv. Audit? vedeti dura inbitii mei? X spune elu singuru despre sine elu se areta insusi etc. se descopere singuru etc. X au tienutu minte ce ve amu spusu eu, dura N n'au tienutu minte, — elu nu scie, pentru ca au aretat pre X. Ce amu fostu disu eu N? — cum 'mi place mie de scolari? cum trebuie sa fia — sa se porde? — sa se arete — descopere unii pre altii ori nu? spune si tu D Z! si tu R S! etc. Asa dura de astazi inainte sa sciti fia-care totu-deun'a sa spuneti adeverul voii singuri de voi insive ceea ce sciti ca a-ti facutu seu vorbitu — biose seu reu! ca apoi atunci 'mi place! sa nu acceptati sa spuna altii despre voi, ca asiada nu-mi place! 'mi faceti superare si me necajescu deci, voi cari sciti despre altulu ca au vorbitu s'a facutu ce-va — reu — urtu — prostu sa veniti si sa-mi spuneti numai mie singuru; aici in scola nu are sa spuna niminea n'micu despre altulu — dura nici afara etc. ci deca eu intrebui pre cineva ce-va, voi sa asocata si sa luati sema ca spune elu despre sine — adeveratu — adeca tocmai asiada dupa cum au — au fostu — este? ori elu poate — spune altimtrine — minte? etc. Dece spune e baiatu baiu si ascultatoriu, iera deca nu spune dreptu — adeverato — precum au fostu, apoi e mininoiu etc. atunci apoi deca ve voiu intrebui pre voi, trebuie sa spuneti — sa aretat — sa descoperiti toti totu ce sciti despre elu, pentru ca unul ca acela e scolaru reu, si mininoiu apoi la scola trebuie sa se faca bunu, dreptu si adeverato — adeca ne mininoiu*)

Inv. Spunati voi acum, care dintre voi siedu locuesc mai departe de scola? ... care mai aprupe? ... care mai aprupe de biserică? ... care mai departe? etc. etc. ....

Scol. B. noi siedem scolai tocmai langa mor'a — podulu — cutare. C noi siedem scolai langa masin'a cutare. E noi... langa fabrica cutare. G noi siedem scola fantan'a — cutare etc. etc.

Inv. Me bucuru! 'mi place! ca voi vorbiti tare si frumosu — voi sciti care unde siedeti etc. dura V nu spune, elu poate ca nu scie, si elu mi-aru face bucuria deca aru spune etc. .... asculta V! .... pre unde vii tu de acasa la scola? ... ou cine? ... cu care copilu mai vii tu de acasa la scola? ... vedere dura tu iub. mei ca si V. scie unde siedu ei! scie pre unde vine de acasa la scola, scie cu cine vine etc. V inca 'mi face bucuria etc.

(Va urma)

*) Inveniatoriulu nu numai sa nu se ferseasca ori sa opresca spusele scolariloru asupr'a altora despre felurite intemplieri in cuvinte si fapte etc. ci tocmai din contra, elu are datorintia ai provocă, ca sa faca observatiuni unui altora. ca sa se coräge unii pre altii, ba chiaru la casu de lipsa sa se arete — descopere unii pre altii, are datorintia a priveghia totu-deun'a asupr'a loru si a-intrebui in particulariu despre feluritele portari ale scolariloru ca ce stiu ei unii de altii? etc. etc. Caci astfelu poate inveni, afila din ei insusi tote scaderile loru, si numai asiada le potu corege etc. Dupa ce afila inveni, ce-va prin spusele baietiloru, sa-si esprime bucuria sa pentru acea descoperire pre de-o parte dura pre de alta parte sa se faca, ca si cum aru fi auditu dela altii streini mai dinainte despre acela lucru sau intemplieri si sa dicta catra scolarii spunatori.

Telegrama.

CERNAUTI 11 Fauru (4 ore 35 min. — sosită 11 Fauru 4 ore 40 min.; primită de redacțiune în 12 Fauru la 8 ore dimineață.)

Baronul Eudoxiu Hormuzachi, capitanul Bucovinei, ilustrul patriot român, a reșusit ieri. Tiără intréga îl plange cu profunda tristare.

Societatea literară română.

Varietăți.

* * * (†) Ioanu, Nicolau, Demetru, Eugeniu Marinovicu că fiu, și Carolină maritata Orbonasius, Mari'ă maritata Schwarz, că fie, în numele lor, precum și a numerosilor consangeni, cu anima frântă de dorere anunoia cumca bunulu loru tata: Nicolau Marinovicu senior după lungi suferințe a adormit în Domnul, la 27 Ianuarie 1874, 2 ore d. a. în etate de 74 ani, în luna a cincea a veduviei sale. Reșusitile pamentesci a reposatului se voru asiedi spre odihna eterna la 29, Ianuarie 1874, la 10 ore a. m. din locuința sub Nr. 425, în mormentatului familiei din cimitirul bisericii gr. cat. din Sz.-Reghinu.

Fia-i tineră usioră și memoria binecuvantată!

Sz.-Reghinu în 27 Ianuarie 1874 st. n. * * * Starea lucratorilor în Viena. În Viena se află astăzi 5600 manufacturi, 4200 aurii, 3400 lucratori de edificie, 1450 lucratori de galanterie (marchitanieri), 860 sodali paneri, 280 pantofari, 640 mesari și strunari, 900 croitori și 2000 diu'asi, laolaltă 18,830 lucratori — fără de pâne. Vr'o 14,000 omeni fără de pâne au parazit Viena de voia bună, 800 s-au espediat cu fortă. În dilele prime ale septămânei trecute se începuse nisice miscări turburătoare de lucratori de acestia și era temere ca se voru adună dinaintea localului senatului imperial. Din unu telegramu de alătura ieri se vede ca imperatul a dispusu cladirile de edificie publice, unde cei fără de pâne sa-si poată capăta pânea de totă dileba și preste totu industri'a cea mica sa mai poată insufleti.

Sciri dela tribunale.

Vien'a 7 Februarie. Tocmai acum decurge aici unu proces celebru. Placht, vestiul banchiaru, care oferea, prin anunțuri mari, ca primese capitate cu procente mari, căte 30 la sută, chiar în ajunul de a dă salimentu, și carele a nenorocit in tipulu acesta o multime de omeni, se află înaintea tribunalului. Sum'a inselată face 2,820,346 fl. 92 cr., și prelungă acesta suma enormă passiva abia se află 12 000 fl. in harthie de pretiu că activă.

Fostul director general alu drumului de feru Lemberg-Cernautiu, cavalerul de Ofenheim, care fu trasu în cercetare pentru instigaciu, se află pre picioru liberu, după ce a pus o cautiune de unu milion florini. Asemenea se au eliberat din arrestul preventivu funcționarii cavalerului Ofenheim, subalternii Ziffer și Liskovecz, după ce s-au depusu pentru celu dintău 40.000 fl. și pentru alu doilea 20.000 fl. cautiune.

(Locu deschis u.)

Dominule redactoru! Cu permisiună d-vosă celu putienu asiă cugetu camveti dă locu în pretiuitavă foie a jurnalului celu redigiati la deslosiré urmatore:

Cetindu eu în Telegrafu nostru romanu nr. 4 o corespondanță data de către unu a. a. sub rubrică (trimis) prin care se insultă comitetul parochialu din Hermanu, că cu prilegiul luărei socotelei biserici și a fondului scolaru, după ducerea domnului prot. Ioanu Petricu aru fi comis o crima scandalosă etc. — m-am decis a responde urmatorele:

La 15 Noembrie 1873 luându-se societățea biserici și a fondului scolaru în fată locului prin domnul protopopu respectivu și a comitetului parochialu s-au aflat la fondul bisericescu una prisosu de 5 fl. pre căre desii avé dreptu (!) Epitropi alu trage la sine, precum s-ar fi intemplat atunci căndu nu le-aru fi esită sum'a capitalului de susu că sa împlinescă din pungile loru totusi ei la propunerea domnului protopopu cu bucuria s-au învoită, că pre sum'a de mai susu sa se cumpere carti pre sem'a copiilor mai seraci și diliginti in scola ceea ce

s'au și intemplat, ieră epitropiloru Vasiliu Nan și Achimă Dumasea liss'au votat multiamirea în scrisu la acelu protocolu pentru bun'a administratione a acelor fonduri, ceea ce s'au subscrissu de către toti, precum și de către acelu nefericitul tramitatoru fără că sa fi potutu face cea mai mică observare cu acesta ocaziea s'au datu și 2 strane in horile bisericei, anume lui Andreiu Nau Morariu și Ioanu Pipu pre lângă depunerea unei tacse anumite la fondul bisericii, togmă aceste 2 persoane fără caușa de au induplecatur pre comitetul parochialu să opri in odaia laterală a casei parochiale și acolo a-i tractă din bun'a loru vointă nu prin cupsoare de vinu precum place domniei sale a crede, și de care după dicala deobste omenei de rându cămu facu pureci, și nu pre cont'a fondului nostru scolaru, ci pre cont'a acelor doi individi cării nesiliti de nimenei și preste voi'ă epitropiloru au cinstiute-va beatura. Asă sub decurgerea acestui scurtu tempu nefericitul din cestiu Vasile Rucarianu I. fù provocat din partea epitropului primariu; uno bătrânu fără energicu onestu și evlaviosu fată cu biserica și scolă prin cuvintele Vasile! în adunare fără de ori-ce natura numai umblă dela unu locu la altul, numai strigă astfelui și numai aduce adunarea în confuziune ci siedă la loculu d-tale și cându a-ți vine rândul vorbesce, căci atunci na esti oprită de nimenea! Atâtă și numai multu fără de ajunsu acelui omu înrautatito și fără carateru, căci elu sa și adresă către epitropulu susu amintită cu cele mai dejositore cuvinte: Atunci epitropulu secund. că pre uno nevredoiu l'au scosu afară din adunare si din cas'a parochiala.

Asă dă assertiunea adusa pre latetu, este numai o camasia liesuta prin d-sea din fire de paianjinu prin care vrea sa acopere înaintea publicului ceterioru scaderile nefericitului. —

Ne adeveratu, ci este o scorșitura infama cum-ca, eu că invetiatoru asiu fi tiparit prin potcōvele cismelor alfabetice pre capulu nefericitului, ci acelea leau fostu tiparit intra adeveru sasulu Michailu Birk et Companistii înainte cu vre-o căte-va luni de dile pentru slabiciunile sele aretate prin orasima in urmă cărei intemplări au și diaconu pre patu nefericitulu vre-o 3—4 septamâni etc. *)

George Goicea
Docente.

Raportu comercial.

Sabiul 10 Fauru n. Grâu 7 fl. 33 xr. frumosu, 7 fl. mestecatu, 6 fl. 67 xr. calit. infer.; secară 4 fl. 80 xr. pâna 4 fl. 53; orzu — — —; ovesu 1 fl. 67 pâna 1 fl. 40 xr.; cuceruzu (porumb) 3 fl. 33 xr.; cartofi 2 fl. 13 xr. galătă austriaca.

Fărina buna 14 fl.; de fransele 12 fl.; de pâne albă 11 fl. pâne de casa 10 fl. maj'a.

Linte 24 xr., mazarea 24 xr., fasolea 18 xr., malafulu 16 xr. cup'a.

Fenu legatu 1 fl. 15, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr., maj'a.

Lemne de focu 7—9 fl. stang. austr.

Carnea de vita 20 cr. p., de porcă 26 xr. Unsorea 75 xr. pâna la 1 fl. cup'a.

Bud'a-Pest'a 7 Fauru. Cereale. In septemâna trecuta cautare de mijlocu, cu totă ce prefiurile s'au înținut în pusteniea loru din septamâna trecuta. Vinderea a fostu cam 60.000 măji grâu indigenu (din tiéra) și 2000 măji grâu galicianu. Cu termini mai nici unu negotiu. Grâu românescu a fostu binisioru reprezentat dura n'a avută cumpăratori; usanța pre primăvara 8 fl. 10 xr. nominalu. Secară n'a avută trecere. Orzul din depozite mai totu ocupatul; ce a venit în piata s'au urecatu indată cu 10 xr. mai susu că în septamâna trecuta s'au vendutu 10.000 galete (mici). Cu termini comerciul slabu; celu românescu cu 3 fl. 62 xr. Cucuruzul în comerciu cam 12.000 măji cu pretiu înaintat de 3—5 xr. mai multu ca în septamâna trecuta. Cu termini cautare putienu; celu bataniat pre Maiu 4 fl. 92 xr., românescu 4 fl. 80 xr.—4 fl. 82 xr. Ovesulu inca a inceputu a se rari din depozite și numai cautare celei putiene și de a se aducere urecarea prefiului numai cu 1—3 xr. Vinderea a fostu cam 15.000 galete (mici). Terminii la inceputul septamâni stau pre locu, către finea septamânei se ureca la 2 fl. 31 xr.—2 fl. 32 xr. pre primăvara și la 2 fl. 50 xr. pre Maiu și Iuniu cu alegera marfei după placulu cumpăratorului.

Patisoiele, au infatisiatu unu comerç fără vîță. Mazarea 6 fl.—6 fl. 50 xr. Linte 6 fl. 50—7 fl. 50 xr. maj'a, mazărichi'a de aementia 4 fl.—5.25 xr. maj'a. Cartofi 2 fl. 75 xr. maj'a.

Lân'a de oaia în septamâna trecuta a avută cautiune buna, să cumperat din piata circa 1200 măji

*) Nu am adausu nimică, dara amu stersu unele cari, fată cu provocarea, se vedea de prisosu. Prese totu rugămu pre toti tramitatorii de diferințe de aceste a se tienă in marginile bunei cuviințe căci altcum in lipsa de coră, asemenea scripte le trămemu in focu.

si adeca o parte de 700 măji fină pentru postavu de circa 120 măji a 135 fl. alta parte de mijlocu circa 100 măji a 118 fl. altă circa 90 măji 115 fl., 2 părți de mijlocu lângă de pepteni debritiniana circa 500 măji a 95 fl. circa 350 măji cigară serbescă cu 82—83 fl. S'a contractat lângă esterhazianu dela Papa circa 600 măji a 115, dela capitulul din Oradea-mare circa 180 măji a 115 fl. și szapariana circa 120 măji a 108—110 fl. totu pentru stabilimente din locu.

Lângă spalata s'au vendutu în tiéra și în afara circa 700 măji cu pretiu de 155—225 fl., din catatimea acesta s'au vendutu cam jumetate lângă fină cu pretiu de 210 pâza la 225 fl.; și lângă de tabaci și floice inca a avută trecere regulată.

Porci. Statul efectiv alu piatiei. Dela 30 Ianuarie remasese 33.670 capete. Au venit din Ungaria inferioră 2800, din Ardealu 690, din Serbia 280, din România 540, dela tiéra 117, pre drumula de feru ung. alu statul 340, cu totalu 4820 capete. S'au manat cu spre Ungaria superioră 570, la Viena 1880, la Praga 210, prete Bodenbach la Dresden (Saxonia) 540, consumul din Buda-Pesta 2060 capete, la Olala 5350 capete, ramane provisioane pentru piata 33.130 capete din cari 13.480 capete in bataturele Szallasloru. Preturiile le-a imbunatitit tergul celu bunu dela Vien'a; porci de tiéra de 240—360 p. 35—36 xr. sortati 36—37 1/2 xr. punctul marfa de esportu 36 1/2 xr. punctul, a fostu ince să cu 32—33 xr. calitate mai inferioară.

Unsorea de porcă, Productul nea in cetate e forte mica, de aceea preturile de mai năiute se sustină, dela tiéra nu sosește multă că de alta-dată pretempul acesta, ba mai nimisa și fiindu ca cantarea e mare și unsorea din America in proporție cu a noastră e mai eficientă. Așa avută trecere buna, vendindu 200 buti cu pretiu de 34 fl. 50 xr. pâna la 35 fl. — Marfa de cetea notată cu 39 fl. 50 xr.—40 fl. fără să 41—42 fl. cu bute cu toțu.

Slanina de tiéra se tiene la 34—35 fl. productu localu 36—37 fl. afumată 38—40 fl.

Sealul stă pre locu, notat cu 26—27 fl.

Petroleul s'au urecatu in pretiu in septamâna trecuta; in părți 12 fl. 50 xr.; cu butea 13 fl. 25 xr.—13 fl. 50 xr. —

Pei de oaia. Negociul stă pre locu din cauza in deosebite rarescu și incurgere nu este. Din părțile turcescă și serbescă nu vine nimică cătu va fi dunarea inghiatita. S'au vendutu in tempul din urmă cum vră 5000 bucăți nemties și cu 3 fl. 20—60 xr. parochia, 1700 croatice cu 1 fl. 40 xr; alte specie lipsescu. —

Pei de boiu s'au vendutu din depozite 5000 bosniace unui fabricant din Viena după cum se dice cu 70 fl; circa 3000 nemties și grele cu 80 fl, circa 3000 unsorei cu 58 fl. a 102 bucăți; alte specie lipsescu. — Pei de capra s'au vendutu numai circa 589 bucăți de greutate de 270 puncti vanali a 180 fl; de specie acestă se mai afia destule in depozite, dară pentru preturile la cari se tienă proprietarii loru sau nevenindute.

Pei de bou 55 fl. 60 xr., de vacă (ambă specie ungurești) 63—98 fl. maj'a, in depozite inca destul; sa vendutu și cu 10—11 fl. parochia marfa mai alăsa.

Pelea lucrata are putenia cavitare atâtă en gros cătu și en detail. Pele americana grăsă (fontosia) 90—94 fl; calitatea prima 95—102 fl. msj'a; batuta 100—104 fl. maj'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 30 Ianuarie (11 Febr.) 1874.

Metalicele 5%	69 25
Imprumutul nationalu 5% (argintu)	74 35
Imprumutul de statu din 1860	103 75
Actiuni de banca	981 —
Actiuni de creditu	237 —
London	112 80
Obligațiuni de desdaunare Unguresci	76 50
" " Temisiorene	76 —
" " Ardelenesci	74 50
" " Croato-slavone	75 50
Argintu	106 35
Galbinu	—
Napoleonu d'auru (poli)	9 —

Concursu.

Trebuindu a se asiedă lângă nepunciosulu parochu gr. or. din Uci'a de susu protopopiatul Fagarasiului Il-lea unu capelanu de ajutoriu, se scrie prin acăstă concursu.

Emolumentele impreună cu acăstă stațiune suntu venitul jumetate din parochia memorata, care este de clasă a treia.

Doritorii de a ocupa acăstă stațiune de capelanu suntu postiti a-si asterne recursele loru instruite cu documentele necesari in intielesulu „statut. org.” pâna la finea lui Februarie 1874 la subsemnatul scaunu protopopescu.

Avrigu in 17 Ianuarie 1874.

Vasiliu Macsimu,
in intielegere cu comitetul parochialu din Uci'a de susu.

(3—3)

Concursu.

Parochia de clasă a III-a din comună Petrifalău protopresbiteratulu Săbesiului devenindu vacanta, se scrie pentru reintregirea ei concursa cu termino pâna la Dumineca a două din paresimi.

Emolumentele suntu:

- a) Venitul stolari indatinate.
- b) Aratura și fenatul preste 5 juriere impreuna cu cinterimulu — progadie. —

Red.

c) Dela 80 famili căte o ferdela de cuceruzu sfermitu și usitată de fia-care și de lucru — nomitu claca. —

Doritorii de a se aplică la această parochie, au se asternă suplicele loru provediute cu documentele recerute de prescrisele Statutului organic scaunului protop. gr. res. in Săbesi pâna la arestatul terminu.

Petrișalau in 30 Decem. 1873.
Comitetul parochial cu consum-
timentul resp. protpr.